

Vpliv skupine G20 na mednarodne ekonomske odnose

The impact of the G20 on international economic relations

Povzetek

Ekonomska globalizacija, zasnovana na konferencah v Bretton Woodsu, je ustvarila temelje za nove mednarodne ekonomske sisteme, ki spodbujajo mednarodno trgovino in finančno stabilnost. Propad brettonwoodskega sistema in poznejše politične spremembe, skupaj z neoliberalno revolucijo, so še dodatno okrepili gospodarske integracijske težnje. V primežu teh gospodarskih integracijskih teženj je bila kot posledica pozivov k popolni vključitvi pomembnih držav v razvoju in drugih sistemsko pomembnih držav ter kot odraz nove svetovne gospodarske in politične stvarnosti, za reševanje finančnih in ekonomskih vprašanj, ki presegajo nacionalne meje, ustanovljena skupina G20. Danes združuje ključne svetovne ekonomije, pravzaprav postaja pomemben forum za mednarodno sodelovanje s kompleksno sestavo, ki se prilagaja globalnim izzivom in težnjam, ob tem pa še naprej utrjuje svojo vlogo v mednarodnem gospodarstvu kljub kritikam posameznih strokovnjakov.

Ključne besede: G20, skupina dvajsetih, globalizacija, ekonomska skupnost.

Abstract

The economic globalization outlined in the Bretton Woods Conference laid the foundations for new international economic systems promoting international trade and financial stability. The collapse of the Bretton Woods system and the subsequent political changes, including the neoliberal revolution, further strengthened demands for economic integration. It was in the grip of these demands, as a result of calls to fully integrate major developing countries and other systemically important countries, and as a reflection of the new global

economic and political reality, that the G20 was established to address financial and economic issues that transcended national borders. Bringing together the world's key economies, the G20 is effectively becoming a major international cooperation forum with a complex structure which is adapting to global challenges and aspirations while continuing to strengthen its role in the international economy, despite the criticism of some experts.

Key words: *G20, the Group of Twenty, globalization, economic community.*

1 Uvod

Korenine globalizacije segajo že v starodavne civilizacije, ko so trgovske poti, kot je svilna pot, povezovala oddaljene dele sveta. Vendar pa je globalizacija, kot jo razumemo danes, »vzniknila« šele v drugi polovici 20. stoletja, zlasti po koncu druge svetovne vojne, po letu 1945. Globalizacija¹ kot nešteto oblik povezljivosti in tokov, ki povezujejo lokalno (in nacionalno) z globalnim, pa tudi Zahod z Vzhodom in Sever z Jugom (Steger, 2013, 23), je kot taka posegla tudi na področje gospodarstva in ekonomije. Številni strokovnjaki za globalne študije celo trdijo, da so gospodarski procesi jedro globalizacije (prav tam, 32). Z drugimi besedami to pomeni, da je ekonomska globalizacija tista komponenta globalizacije, s katero največkrat povezujemo pojem globalizacije.

Globalno okolje, v katerem dogodki v posamezni državi bolj ali manj vplivajo tudi na preostale, zahteva sistem upravljanja, ki takšne lokalne vplive ustrezno regulira in preprečuje kolaps celotnega sistema. Sodobna ekonomska globalizacija izhaja iz postopnega nastajanja novega mednarodnega ekonomskega reda, ki je bil oblikovan na ekonomski konferenci ob koncu druge svetovne vojne v kraju Bretton Woods v Novi Angliji. Pod vodstvom ZDA in Velike Britanije so glavne gospodarske sile svetovnega severa spremenile svojo protekcionistično politiko iz medvojnega obdobja (1918–1939) in se zavezale k širitvi mednarodne trgovine ter se dogovorile o oblikovanju zavezujočih pravil o mednarodnih gospodarskih dejavnostih. Poleg tega so sklenile vzpostaviti stabilnejši sistem izmenjave denarja, v katerem je bila vrednost valute vsake države vezana na fiksno vrednost ameriškega dolarja v zlatu (Steger, 2013, 52), in postaviti institucionalne temelje za ustanovitev treh mednarodnih gospodarskih organizacij: Mednarodnega

¹ Steger (2013, 29) predlaga, da z izrazom globalnost označujemo družbeno stanje, za katero so značilni tesne globalne gospodarske, politične, kulturne in okoljske medsebojne povezave ter tokovi, zaradi katerih je večina državnih in naravnih meja nepomembna.

denarnega sklada (MDS),² Mednarodne banke za obnovo in razvoj³ in Splošnega sporazuma o carinah in trgovini (SSCT),⁴ pozneje preoblikovanega v Svetovno trgovinsko organizacijo (STO)⁵ (prav tam).

Zaradi velikih političnih sprememb v svetu, ki so spodkopavale gospodarsko konkurenčnost industrije v ZDA, je predsednik Richard Nixon leta 1971 opustil sistem fiksnega tečaja, ki je temeljil na zlatu. Posledično je brettonwoodski sistem propadel, njegov propad pa je okrepil integracijske gospodarske težnje. Naslednje desetletje so zaznamovali svetovna gospodarska nestabilnost v obliki visoke inflacije, nizke gospodarske rasti, visoke brezposelnosti, primanjkljavev v javnem sektorju in dveh velikanskih energetske kriz.⁶ Pozneje, v osemdesetih letih prejšnjega stoletja, sta britanska premierka Margaret Thatcher in ameriški predsednik Ronald Reagan kot sovoditelja neoliberalne revolucije proti keynesijanstvu⁷ podprla poslovne elite v ZDA in na Japonskem, da so zavestno povezale nov izraz »globalizacija« s politično agendo, katere cilj je bila »osvoboditev« državno reguliranih gospodarstev po vsem svetu (Steger, 2013, 54).

Propad brettonwoodskega sistema⁸ pa ne pomeni, da sta Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka prenehala delovati, temveč da je mednarodni finančni sistem prešel na drugačen sistem menjalnih tečajev, medtem ko sta obe instituciji nadaljevali in prilagodili svoje vloge novim izzivom in potrebam globalne ekonomije. Ob tem so se svetovni voditelji spoprijeli z vrsto mednarodnih

² Mednarodni denarni sklad (angl. *International Monetary Fund*, IMF) je bil ustanovljen za upravljanje mednarodnega denarnega sistema.

³ Mednarodna banka za obnovo in razvoj (angl. *International Bank for Reconstruction and Development*), pozneje znana kot Svetovna banka, je bila sprva namenjena zagotavljanju posojil za povojno obnovo Evrope. V petdesetih letih prejšnjega stoletja se je namen Svetovne banke (*World Bank*) razširil na financiranje različnih industrijskih projektov v državah v razvoju po vsem svetu (Steger, 2013, 53).

⁴ Splošni sporazum o carinah in trgovini (angl. *General Agreement on Tariffs and Trade*, GATT) je bil ustanovljen leta 1947 kot svetovna organizacija za trgovino, katere naloga je bila oblikovanje in uveljavljanje večstranskih trgovinskih sporazumov.

⁵ Svetovna trgovinska organizacija (angl. *World Trade Organization*, WTO) je leta 1995 nasledila GATT. Do konca devetdesetih let prejšnjega stoletja je WTO postal središče intenzivnih javnih polemik o zasnovi in učinkih gospodarske globalizacije.

⁶ Dramatično zmanjšanje dobave nafte na svetovnem trgu kot posledica vpliva Organizacije držav izvoznic nafte (OPEC) je povzročilo eksponentno rast cen nafte, kar je vplivalo na svetovno gospodarstvo, saj so se zaradi visokih cen nafte povečale cene blaga in storitev, kar je vodilo v inflacijo in recesijo v mnogih državah.

⁷ Keynesova ekonomija je teorija, ki pravi, da bi morala vlada povečati povpraševanje, da bi spodbudila rast. Keynesijanci menijo, da je povpraševanje potrošnikov glavna gonilna sila gospodarstva. Zato ta teorija podpira ekspanzivno fiskalno politiko. Njena glavna orodja so vladna poraba za infrastrukturo, nadomestila za brezposelnost in izobraževanje. Ključna pomanjkljivost teorije je, da pretiravanje s keynesijanskimi politikami povečuje inflacijo (Amadeo, 2021).

⁸ Propad brettonwoodskega sistema (»Nixonov šok«) je pomenil prehod od fiksnih menjalnih tečajev k plavajočim menjalnim tečajem, kjer se vrednosti valut določajo na mednarodnih deviznih trgih.

finančnih kriz, ki so razkrile potrebo po bolj reprezentativnem in učinkovitem forumu, ki bi obravnaval vprašanja svetovnega gospodarstva. Do tedaj so najbogatejše države opravljale to vlogo v okviru G7/G8,⁹ vendar pa se je zaradi globalizacije in vzpona novih gospodarskih sil čutila potreba po bolj vključujočem formatu (Hajnal, 2019).

V poznih devetdesetih letih 20. stoletja je bila posledično po izbruhu azijske krize ustanovljena skupina G20 kot nov mehanizem za neuradni dialog v okviru institucionalnega brettonwoodskega sistema. Skupina je razširila razprave o ključnih vprašanjih gospodarske in finančne politike med sistemsko pomembnimi gospodarstvi ter spodbujala sodelovanje za doseganje stabilne in trajnostne svetovne gospodarske rasti, ki bi koristila vsem (Kirton, 2010). Trenutna sestava skupine G20 vzbuja veliko razprav o pomanjkljivi zastopanosti te organizacije, kritike pa se nanašajo tudi na učinkovitost in legitimnost njenega vodenja. Glede učinkovitosti kritiki trdijo, da je zastopanost 20 držav preširoka, da bi lahko spodbudila dogovor o ključnih vprašanjih. Glede legitimnosti kritiki navajajo, da čeprav je bila spodbuda za oblikovanje skupine G20 vključitev več nastajajočih tržnih gospodarstev, je Evropa še vedno preveč zastopana¹⁰ (kot članice sodelujejo Združeno kraljestvo, Francija, Italija in Nemčija ter dodatno predstavnika EU) na račun nekaterih gospodarstev, ki se po gospodarski velikosti uvrščajo med prvih 20 na svetu, kot sta Iran in Tajvan (Brookings, 2016).

Delovanje in vloga skupine G20 se je skozi svoj obstoj torej precej spreminjalo. V prispevku poskušamo odgovoriti na raziskovalno vprašanje, kakšno vlogo, pomen in vpliv ima mednarodna institucija G20 na svetovni mednarodni red. Pri raziskovanju smo metodološko izhajali iz analize sekundarnih in primarnih javno dostopnih pisnih virov ter uporabe deskriptivne metode, s katero smo opisovali stanja in vsebine pojavov na področju mednarodnih ekonomskih odnosov.

2 Namen in cilji vzpostavitve G20

Po propadu brettonwoodskega sistema¹¹ sta Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka, kot institucionalni del brettonwoodskega sistema, ostala ključna

⁹ V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so ZDA, Francija, Združeno kraljestvo, Nemčija, Japonska in Italija ustanovile skupino šestih (G6) kot neformalno združenje razvitih industrijskih gospodarstev, ki so se vsako leto sestala, da bi razpravljala o zadevah političnega in gospodarskega pomena. Leta 1976 se ji je pridružila še Kanada in tako je nastala skupina sedmih (G7). Leta 1997 se je pridružila Rusija, s čimer je nastala skupina G8 (*Group of 8*). V skupini G8 kot »tihi«, deveti član sodeluje tudi EU, ki jo zastopata predsednika Evropskega sveta in Evropske komisije (Lee idr., 2013).

¹⁰ Od septembra 2023 se s širitvijo članstva z Afriško unijo (Munyati, 2023) razmerje spremeni.

¹¹ Leta 1971, slabih dvajset let pred nastankom G20.

akterja v mednarodnem finančnem sistemu. Njuni vlogi sta se razvijali in prilagajali novim globalnim finančnim razmeram. Mednarodni denarni sklad je še igral ključno vlogo pri zagotavljanju finančne stabilnosti, tako da je državam članicam ponujal kratkoročno finančno pomoč za reševanje težav z bilancami plačil. Prav tako je pomagal pri spremljanju globalnih ekonomskih trendov in svetovanju državam o fiskalni in monetarni politiki (The International Monetary Fund (IMF), 2022). Svetovna banka pa se je osredotočila na financiranje projektov za razvoj in zmanjševanje revščine v manj razvitih državah, skupaj s posojili in zagotavljanjem strokovnega znanja za razvojne projekte (The World Bank Group, 2024).

Kljub dejstvu, da sta obe instituciji preživeli in prilagodili svoje vloge novim izzivom in potrebam globalne ekonomije, je dejanska situacija ob vse večji krizi v nastajajočih gospodarstvih, ki se je začela v Aziji leta 1997, in ob neuspehu predhodno formiranih *ad hoc* skupin za reševanje teh težav, pokazala potrebo po bolj osredotočenem in prilagodljivem forumu, v katerem vodilne svetovne ekonomije lahko razpravljajo o gospodarskih in finančnih vprašanjih, ki presegajo osnovne mandate obeh globalnih finančnih institucij (Hajnal, 2019, 14).

Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka sta sicer igrala ključno vlogo pri zagotavljanju finančne stabilnosti in spodbujanju razvoja, vendar so bila njuna prizadevanja pogosto omejena na posojila in finančno pomoč državam v razvoju, kar se je manifestiralo v več svetovnih krizah na različnih gospodarskih področjih. G7 je sicer omogočila prostor za bolj strateško in politično usmerjeno razpravo med industrijsko najbolj razvitimi državami, vendar pa je bilo ob izbruhu azijske krize tudi to premalo. Finančni ministri in guvernerji centralnih bank skupine sedmih držav (G7) so rešitev našli v ustanovitvi skupine dvajsetih držav (G20) z namenom »razširiti dialog o ključnih vprašanjih gospodarske in finančne politike med sistemsko pomembnimi gospodarstvi ter spodbujati sodelovanje za doseganje stabilne in trajnostne svetovne gospodarske rasti, ki koristi vsem«. Skupina je bila ustanovljena predvsem zaradi reševanja izzivov vzdrževanja mednarodne finančne stabilnosti kot stalni forum za neuradni dialog med razvitimi gospodarstvi in gospodarstvi v vzponu (G20 Research Group, 2012, 5).

Skupina G20, katere članice so iz vseh regij sveta sistematično izbrane gospodarsko najbolj razvite države in gospodarstva v vzponu, EU in brettonwoodske institucije,¹² je zapolnila znatno vrzel v sestavi upravljanja mednarodnega

¹² Od leta 2023 tudi Afriška unija (Munyati, 2023).

gospodarskega in finančnega sistema. Ustanovitev skupine G20 je v preteklih desetletjih omogočila zavidljiv napredek v mednarodnem gospodarskem okolju. Vedno večji vpliv gospodarstev v vzponu ter vse večja povezanost svetovnega gospodarstva in finančnih trgov sta poudarila pomen razširitve obsega mednarodnega gospodarskega in finančnega sodelovanja (G20 Research Group, 2012, 5).

Prvotni mandat skupine G20 je bil pomagati oblikovati mednarodno agendo, razpravljati o gospodarskih in finančnih vprašanjih na področjih, na katerih še ni bilo doseženo soglasje, ter »voditi z zgledom«. Skupina je veljala zlasti za pomemben forum za razpravo o načinih preprečevanja in reševanja mednarodnih finančnih kriz. Pomemben zgodnji dosežek je bila njena potrditev mednarodno sprejetih standardov in kodeksov, namenjenih izboljšanju gospodarske in finančne preglednosti ter krepitvi finančnih sistemov. Po terorističnih napadih v ZDA septembra 2001 so se države članice odločno uprle financiranju terorizma in spodbudile vse države, da jim sledijo. Razprave skupine G20 so prispevale tudi k uvedbi klavzul o kolektivnem ukrepanju v mednarodne pogodbe o obveznicah in k sprejetju neuradnega kodeksa ravnanja med glavnimi državnimi posojilojemalci in posojilodajalci. Skupina je postala tudi pomemben forum za razpravo o reformi kvot in zastopanosti v Mednarodnem denarnem skladu (G20 Research Group, 2012, 6).

Čeprav se je skupina G20 sprva osredotočala na vprašanja, povezana z mednarodno finančno stabilnostjo, je raziskala tudi širok nabor dolgoročnih gospodarskih vprašanj, ki so v interesu njenih članov. Skupina G20 je imela pomembno vlogo pri podpiranju globalizacije in prizadevanjih za zagotovitev, da bi njene koristi lahko delili vsi, tudi najrevnejše države v razvoju. Druge obravnavane teme so obsegale učinkovitost programov pomoči, zlorabe finančnega sistema, razvoj domačih finančnih trgov, regionalno gospodarsko povezovanje, demografijo in varnost virov. Člani in zunanji opazovalci so skupino G20 od ustanovitve obravnavali kot pomembno dopolnitev mednarodne arhitekture, ki je pomembno prispevala k boljšemu svetovnemu upravljanju. Skupina je bila še posebno uspešna pri izmenjavi izkušenj in mnenj o ključnih svetovnih vprašanjih, zlasti tistih, ki so zahtevali specifično obravnavo. (G20 Research Group, 2012, 6).

Pregled procesa, ki se je končal z oblikovanjem skupine G20, tako na ravni finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank kot na ravni voditeljev, kaže pomemben napredek v svetovnem upravljanju s treh vidikov:

1. skupina G20 je na obeh ravneh nastala kot odziv na gospodarsko in finančno krizo, ki je takratne institucije niso mogle ustrezno reševati;
2. zaradi premika razmerja moči med razvitimi državami s tržnim gospodarstvom in velikani v vzponu, zlasti Kitajsko, Indijo in Brazilijo, je bilo jasno, da je treba obe vrsti akterjev vključiti kot popolnoma enakovredne. Ne glede na odpor nekaterih starih držav članic G7 ali G8 se je ta korak izkazal kot neizogiben in nujen za učinkovito globalno upravljanje. Poleg realpolitike je ta premik povezan tudi z enakopravnostjo, čeprav le implicitno;
3. za vzpostavitev skupine G20 in za to, da je postala močna institucija, sta bila potrebna politično vodstvo in zavezanost na najvišji ravni, to je na ravni voditeljev držav in vlad. Potencial skupine G20 se je, čeprav počasi, začel razvijati tudi na področjih, ki presegajo izključno gospodarska in finančna vprašanja (Hajnal, 2019, 17).

2.1 Razvojni mejniki

Danes lahko v kroniko skupine G20 na splošno postavimo vsaj tri mejnike, njeno vzpostavitev (1999), prehod delovanja z ministrskega na raven voditeljev (2008) in širitev G20 z vključitvijo Afriške unije kot polnopravne članice (2023).

Prehod delovanja z ministrskega na raven voditeljev leta 2008 vsekakor pomeni pomembno prelomnico, saj je bil pogojen z globalno krizo. Ta je svetovne voditelje prisilila v skrajne urgentne ukrepe za podporo svetovnemu gospodarstvu in stabilizacijo finančnih trgov. Hkrati je globalni vpliv krize narekoval vzpostavitev temeljev za reforme, ki bodo pomagale zagotoviti, da se svetovna kriza ne bi več ponovila. Voditelje je prisilil v skupno prepričanje, da tržna načela, odprti trgovinski in naložbeni režimi ter učinkovito urejeni finančni trgi spodbujajo dinamiko, inovativnost in podjetništvo, ki so bistveni za gospodarsko rast, zaposlovanje in zmanjševanje revščine (G20, 2008). Kirton (2021) posledično delovanje G20 na ravni voditeljev dodatno razdeli v tri faze, ki so jih okarakterizirali (1) odziv na finančno krizo od 2008 do 2012, (2) kompleksno globalno vodenje od 2013 do 2019 in (3) večdimenzionalen odgovor na krizo zaradi pandemije covida-19 od 2019 do 2021.

Posamezni avtorji, izhajajoč iz drugih ključnih sprememb strukture, agende ali drugih dejavnikov, pa zaznavajo celo več ločnic v zgodovini skupine. Hajnal (2019, 22) je delovanje skupine G20 razdelil na:

- fazo 1 (december 1999–oktober 2008) – srečanja finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank skupine G20 (po novembru 2008 se srečanja nadaljujejo vzporedno s srečanji voditeljev);
- fazo 2 (november 2008–oktober 2009) – začetek srečanj na vrhu voditeljev skupine G20;
- fazo 3 (september 2009–oktober 2010) – na vrhu v Pittsburghu septembra 2009 so voditelji razglasili skupino G20 za »glavni forum za mednarodno gospodarsko sodelovanje«, s čimer so odnos med G8 in G20 postavili v nov okvir;
- fazo 4 (november 2010–marec 2014) – na vrhu v Seulu je bil na dnevni red dodan razvoj, kar je pomenilo začetek širitve doseganja osredotočenosti skupine G20 na ekonomijo in finance;
- fazo 5 (marec 2014–sedanjost) – s prekinitvijo članstva Rusije v skupini G8 se je ta vrnila v skupino G7, kar je spremenilo dinamiko odnosa med G7 in G20. Velik vpliv te spremembe na skupino G20 je mogoče zaznati v smislu razvoja agende, nadaljnje institucionalizacije širšega sistema G20, odnosov z mednarodnimi organizacijami in drugih področij.

Širitev članstva skupine G20 z vključitvijo Afriške unije kot stalne članice, na vrhu G20 septembra 2023 v New Delhiju (Munyati, 2023), bistveno poseže v sestavo skupine G20, zato lahko Hajnalovo (2019, 22) delitev dopolnimo z novim mejnikom. Faza 5 se torej konča septembra 2023, G20 pa začne novo fazo kot članstvo 19 držav, EU in Afriške unije.

3 Organiziranost, sestava, delovanje in odločanje

Skupina G20 je bila ustanovljena namensko kot nehegemonistična, postvestfalska oblika mednarodne institucije, ki temelji na povezanosti in sposobnosti svojih članic, zaskrbljenosti nad enakimi ranljivostmi znotraj in zunaj skupine ter želji po poglobitvi demokracije in poslanstvu, ki usmerja delovanje globalizacije v korist vseh (Kirton, 2013a). Skupina G20 združuje države z največjimi gospodarstvi na svetu. Države članice se vsako leto sestanejo in razpravljajo o ekonomskih, političnih in socialnih pobudah. Na podlagi dogovora, ki so ga voditelji dosegli na vrhu v Pittsburghu septembra 2009, se skupina opredeljuje kot glavni forum za mednarodno gospodarsko sodelovanje (Ministry of Foreign Affairs and the Secretariat of Social Communication of the Presidency of the Republic of Brazil, 2023b).

G20 je torej neformalni forum, ki ga sestavlja 19 držav (Argentina, Avstralija, Brazilija, Kanada, Kitajska, Francija, Nemčija, Indija, Indonezija, Italija, Japonska, Južna Koreja, Mehika, Savdska Arabija, Južna Afrika, Rusija, Turčija, Združeno kraljestvo in ZDA) ter dve regionalni organizaciji – Afriška unija in EU. Članice skupine G20 predstavljajo približno 85 odstotkov svetovnega bruto družbenega proizvoda, več kot 75 odstotkov svetovne trgovine in približno dve tretjini svetovnega prebivalstva (Ministry of Foreign Affairs and the Secretariat of Social Communication of the Presidency of the Republic of Brazil, 2023a).

Vsako predsedstvo skupine G20 ima pomembno vlogo. Poleg drugega je odgovorno za organizacijo vrha, postavljanje dnevnega reda in vabljenje gostov. Zato vsaka država članica ustanovi začasni sekretariat za čas svojega predsedovanja v skupini G20, ki usklajuje delo in organizira srečanja skupine G20. Predsedovanje G20 deluje po sistemu trojk – vsako leto je rotirajoči predsednik eden od tričlanske »trojke«,¹³ ki jo sestavljajo pretekli, sedanji in naslednji predsedujoči. Država, ki predseduje skupini G20, je odgovorna za usklajevanje dnevnega reda skupine z drugimi članicami, da bi se skupina G20 lahko ustrezno odzvala na aktualna vprašanja v celotnem mednarodnem okolju. Druge članice trojke zagotavljajo podporo predsedujoči državi, s čimer se zagotovi kontinuiteta politik in programov. Rotacija ni strogo vezana na koledarsko leto; vsaka država članica, ki je v rotaciji za naslednje leto, običajno prevzame predsedovanje skupini G20 1. decembra in ga nadaljuje do novembra naslednjega leta (Ministry of Foreign Affairs and the Secretariat of Social Communication of the Presidency of the Republic of Brazil, 2023a).

Glede sistema vodenja velja poudariti, da se predsedstvo skupine G20 vsako leto izmenjuje med članicami iz različnih regionalnih skupin držav (glej preglednico 1). Devetnajst držav članic je namreč razdeljenih v pet skupin, v katerih so po največ štiri države. Večina skupin je oblikovana na regionalni podlagi, kar pomeni, da so države iz iste regije običajno uvrščene v isto skupino. Temu vzorcu ne sledita skupini 1 in 2, medtem ko EU in Afriška unija nista članici nobene od regionalnih skupin (Ministry of External Affairs, Government of India, 2022).

¹³ Trojko so leta 2002 ustanovili finančni poslanci skupine G20, da bi zagotovili kontinuiteto in omogočili sedanjemu ter naslednjemu predsedniku dostop do izkušenj predsednika iz prejšnjega leta.

Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3	Skupina 4	Skupina 5
Avstralija	Indija	Argentina	Francija	Kitajska
Kanada	Rusija	Brazilija	Nemčija	Indonezija
Savdska Arabija	Južna Afrika	Mehika	Italija	Japonska
ZDA	Turčija		Velika Britanija	Južna Koreja

Preglednica 1: *Regionalne skupine G20* (vir: prirejeno po Ministry of External Affairs, Government of India, 2022, 2)

Pri analizi delovanja skupine G20 izstopa tudi njena edinstvena dvotirna sestava, ki jo tvorita steber »šerp« in steber »financ« (glej Sliko 2). Taka sestava združuje uradno vladno sodelovanje z obsežno interakcijo med civilno družbo, podjetji in drugimi akterji prek skupin za sodelovanje, kot so B20,¹⁴ C20,¹⁵ L20,¹⁶ T20,¹⁷ Y20¹⁸ in W20.¹⁹ Ta pristop omogoča širše vključevanje v komuniciranje in razpravo o politikah, ki presega tradicionalne vladne mehanizme, s čimer omogoča večjo legitimnost in vpliv politik in predlogov skupine G20 (Hajnal, 2019).

Steber šerp predstavlja delovanje skupine G20 na ravni voditeljev. Zastopajo ga predstavniki, ki so jih imenovali voditelji držav skupine G20. Skupaj s svojimi ekipami so zadolženi za pripravo na prihajajoči vrh, sodelovanje pri aktivnostih po končanem vrhu ter posvetovanje z nevladnimi deležniki, kot so poslovni sektor, razni možganski trusti²⁰ in organizacije civilne družbe. Nekaterne članice G7/G8 uporabljajo isto osebo kot šerpo za obe skupini, kar kaže na prekrivanje zastopanosti. V nasprotju z bolj zapleteno sestavo šerpe v skupinah G7/G8 šerpe v skupini G20 podpirajo namestniki finančnih ministrov, znani tudi kot finančni namestniki, kar kaže na racionaliziran pristop v skupini G20. Vendar pa razvijajoča se narava agende skupine G20 kaže na možnost, da se bo v prihodnosti aparat šerp še razširil (Hajnal, 2019, 43).

¹⁴ Forum G20 za dialog z globalno poslovno skupnostjo (G20, 2022).

¹⁵ C20 je platforma, ki organizacijam civilne družbe vsega sveta v skupini G20 omogoča izpostaviti nevladno in neposlovno mnenje (G20, 2022).

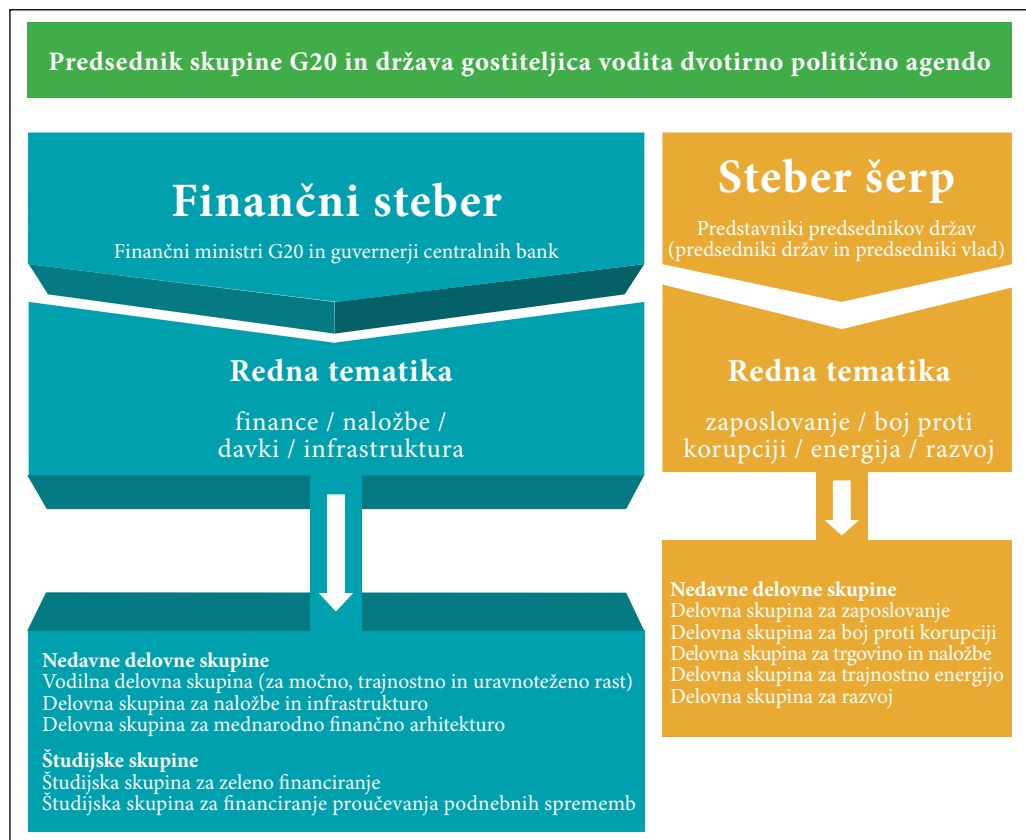
¹⁶ L20 združuje sindikalne voditelje iz držav G20 ter pripravlja analize in politična priporočila za reševanje vprašanj, povezanih z delom (G20, 2022).

¹⁷ T20 deluje kot »banka idej« za skupino G20, združuje možganski trust in strokovnjake na visoki ravni, ki razpravljajo o pomembnih mednarodnih socialno-ekonomskih vprašanjih (G20, 2022).

¹⁸ Y20 je platforma, ki mladim omogoča, da izrazijo svoje videnje in zamisli o prednostnih nalogah skupine G20 (G20, 2022).

¹⁹ W20 je skupina za sodelovanje, katere glavni namen je uresničiti zavezo »25 × 25«, sprejeto na vrhu v Brisbanu leta 2014, s katero naj bi do leta 2025 zmanjšali vrzel med spoloma pri udeležbi na trgu dela za 25 odstotkov (G20, 2022).

²⁰ Slovenski prevod angleškega termina *think tank* (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2012).

Slika 2: Dvotirna sestava delovanja G20 (vir: prirejeno po Alexander, Löschmann in Schuele, 2016a)

V letu 2023 med predsedovanjem Indije skupini G20 se je steber šerp v sklopu trinajstih delovnih skupin²¹ osredotočil na dokaj širok nabor socialno-ekonomskih vprašanj s področij kmetijstva, boja proti korupciji, podnebja, digitalnega gospodarstva, izobraževanja, zaposlovanja, energije, okolja, zdravja, turizma, trgovine in naložb (G20, 2022).

Finančni steber na ministrski ravni predstavljajo finančni ministri in guvernerji centralnih bank, ki se običajno sestanejo štirikrat letno, dva sestanka pa potekata ob robu sestankov Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada. V

²¹ Delovne skupine stebra šerp: (1) delovna skupina za kmetijstvo, (2) delovna skupina za boj proti korupciji, (3) delovna skupina za kulturo, (4) delovna skupina za razvoj, (5) delovna skupina za digitalno gospodarstvo, (6) delovna skupina za zmanjševanje tveganja nesreč, (7) delovna skupina za izobraževanje, (8) delovna skupina za zaposlovanje, (9) delovna skupina za energetske tranzicije, (10) delovna skupina za okolje in podnebno trajnost, (11) delovna skupina za zdravje, (12) delovna skupina za turizem, (13) delovna skupina za trgovino in naložbe (G20, 2022).

času predsedovanja Indije (2022–2023) je osem delovnih skupin²² na področju fiskalne in monetarne politike sodelovalo po vprašanih globalne ekonomije, infrastrukture, finančne ureditve, finančne vključenosti, mednarodne finančne arhitekture in mednarodne obdavčitve (G20, 2022).

Ob dveh osnovnih stebrih, ki vodita glavno agendo delovanja G20, je v sestavo kot pomožni ali povezovalni aparat vključenih tudi več iniciativ in skupin za sodelovanje. Prav tako pri aktivnostih na vrhu neposredno sodelujejo entitete zunaj sestave G20, na primer povabljeni države in posamezni ključni elementi svetovne gospodarske scene, skupaj z brettonwoodskimi institucijami (G20, 2022). Voditelji skupine G20 so na srečanje na vrhu najprej povabili le Nizozemsko in Španijo, na vrhu v Seulu leta 2010 pa je bilo odločeno, da se bo od takrat le Španija udeleževala vrha kot »stalna gostja« in da bodo v prihodnje povabili največ pet držav nečlanic²³, od tega vsaj dve iz Afrike (G20, 2010). Prav tako so vedno povabljeni tudi upravni vodje Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke, del vrhov pa pogosto obiščejo tudi predstavniki Združenih narodov in OECD, zato je dejansko število prisotnih večje, včasih celo precej večje od 20. Povabila nekaterim državam, ki niso članice skupine G20, in posameznim mednarodnim nevladnim organizacijam so nekakšen kompromis oziroma (delni) odgovor na kritike glede zastopanosti v forumu (Hajnal, 2019, 20).

Uradnih meril za članstvo v skupini G20 ni. Ob prvi ustanovitvi skupine G20 leta 1999 je bil na ravni finančnih ministrov in guvernerjev centralnih bank glavni namen vključiti sistemsko pomembne države, ki »lahko prispevajo k svetovni gospodarski in finančni stabilnosti«. Dodatno je bilo določeno, da mora članstvo odražati regionalno ravnovesje in da mora biti skupina G20 »dovolj majhna, da omogoča odkrito in odprto razpravo« (G20, 2008). Do leta 2023 se članstvo ni spremenilo niti na ministrski ravni niti na ravni voditeljev. V skupino G20 posledično ni vključenih vseh 20 največjih gospodarstev; tako je bila na primer Španija, ki ni bila članica (temveč »stalna gostja«), leta 2011 na približno trinajstem mestu svetovno najrazvitejših gospodarstev, medtem ko je bila Južna Afrika, ki je članica, na petindvajsetem mestu (Giles, 2011, 2 v Hajnal, 2019, 21). Polemike vzbujajo tudi dejstvo, da med rednimi člani ni najrevnejših držav v razvoju, pa tudi

²² Delovne skupine finančnega stebra: (1) osnovna delovna skupina, (2) delovna skupina za mednarodno finančno arhitekturo, (3) delovna skupina za infrastrukturo, (4) delovna skupina za trajnostne finance, (5) globalno partnerstvo za finančno vključenost, (6) skupna delovna skupina za finance in zdravje, (7) mednarodna davčna vprašanja, (8) vprašanja finančnega sektorja (G20, 2022).

²³ V zgodovini delovanja kljub temu zasledimo nekaj izjem. Na primer predsedujoči Indija (2022–2023) (G20, 2022) in Indonezija (2021–2022) (Ministry of Foreign Affairs Republic of Indonesia, 2021) sta k sodelovanju povabili na vrhu po devet držav.

»sposobnih manjših držav ZN, kot so Norveška, Švica, Čile, Singapur in Nova Zelandija, zaradi česar so posvetovanja skupine G20 velikokrat prikrajšana za običajno konstruktivno in pogosto inovativno diplomacijo teh držav« (Hampson in Heinbecker, 2011, 306 v Hajnal, 2019, 21).

4 Vloga in pomen G20 v regiji in svetu

Analiza delovanja skupine G20 kot institucije globalnega upravljanja poudarja njen razvoj in različne poglede na njeno vlogo ter učinkovitost na mednarodnem prizorišču. Kirton (2013b, 3–26) nakazuje štiri glavne skupine zagovornikov glede skupine G20: (1) tisti, ki menijo, da je nepotrebna in tekmica trenutnih institucij; (2) zavračevalci, ki kritizirajo njeno prevlado, vendar priznavajo njen prispevek; (3) zagovorniki, ki menijo, da skupina G20 krepi skupino G7/G8 s spodbujanjem finančne stabilnosti in svetovne rasti, ter (4) zagovorniki tega, da skupina G20 nadomesti skupine G7/G8 in postane osrednji forum za globalno upravljanje. Kirton (prav tam) trdi, da je skupina G20 postala sistemsko središče svetovnega upravljanja, saj je razširila svoj program in izboljšala uspešnost na več področjih upravljanja. To podpira stališče, da skupina G20 deluje kot mreža globalnega gospodarskega upravljanja, kar je koncept, ki ga je v svojem delu razvila Anne-Marie Slaughter²⁴ (Slaughter, 1997).

Drugačen pristop pri raziskovanju je uporabil Bayne (2011), ki je vlogo in pomen skupine G20 analiziral na podlagi devetih indeksov. Z njimi je ugotavljal prednosti G20 pri usklajevanju političnih in gospodarskih vidikov, vključevanju več vladnih služb in sodelovanju v diplomaciji na več ravneh. Ugotovil je, da rezultati kažejo nekatere pomanjkljivosti na področju demokratične odgovornosti in transparentnosti. Podobno ugotavljajo tudi Alexander, Löschmann in Schuele (2016), da v skupini G20 prihaja do pomanjkanja demokracije, zlasti v smislu odgovornosti in preglednosti, kljub temu da je v primerjavi z G7 širše zastopana. Njena sestava upravljanja, ki nima uradnih mehanizmov za odgovornost pred svetovnimi predstavniškimi organi, kot so Združeni narodi, vzbuja pomisleke glede legitimnosti in učinkovitosti pri reševanju svetovnih ekonomskih vprašanj.

²⁴ Anne-Marie Slaughter v delu *The Real New World Order* razvija koncept mreže globalnega gospodarskega upravljanja, ki temelji na ideji, da sodobni svetovni red ne obsega več samo meddržavnih odnosov, temveč vključuje množico akterjev na različnih ravneh. Slaughter trdi, da bi moralo globalno upravljanje odražati to kompleksnost z vzpostavitvijo obsežne mreže povezav med vlada, mednarodnimi organizacijami, nevladnimi organizacijami, korporacijami in drugimi nedržavnimi akterji, ter zavzema stališče, da mora biti globalno upravljanje prilagodljivo in vključujoče se, sposobno obravnavati izzive, ki presegajo nacionalne meje in zahtevajo sodelovanje na več ravneh. Koncept mreže globalnega gospodarskega upravljanja tako predstavlja premik od rigidnih, hierarhičnih sestav k bolj dinamičnim, mrežnim oblikam mednarodnega sodelovanja (Slaughter, 1997).

Pomanjkanje transparentnosti in omejene možnosti sodelovanja držav nečlanic in civilne družbe povečujejo občutek izključenosti in spodbujajo kritike neoliberalnih političnih usmeritev, ki dajejo prednost interesom vplivne peščice pred globalno pravičnostjo in blaginjo vseh. Zaradi prevlade držav skupine G20 v svetovnem ekonomskem upravljanju (v primerjavi z nekaterimi institucijami globalnega upravljanja, v katere so včlanjene skoraj vse države sveta – glej preglednico 2) obstaja še večje tveganje, da bodo glasovi držav nečlanic potisnjeni na obrobje. Pozitivne ukrepe nekaterih predsedstev za sodelovanje s civilnimi družbami prek dialoga zasenčijo širša sistemska vprašanja izključenosti in vnaprej določenih političnih programov.²⁵ Pojav civilnih zavezništev in protestov poudarja vse večje zahteve po bolj inkluzivnem, preglednem in odgovornem pristopu k svetovnemu upravljanju ter poudarja potrebo po reformah za odpravo teh demokratičnih pomanjklivosti.

Institucija	Leto ustanovitve	Število držav članic in glasovalni sistem ²⁶	Namen
Združeni narodi	1945	193 – ena država, en glas	Spodbujanje mednarodnega sodelovanja
Mednarodni denarni sklad	1945	189 – glasovalna moč večinoma temelji na lastništvu delnic	Spodbujanje svetovne rasti in gospodarske stabilnosti
Svetovna banka	1945	189 ²⁷ – glasovalna moč večinoma temelji na deležu delnic	Posojila državam, ki izpolnjujejo pogoje
Svetovna trgovinska organizacija	1995	162 – predvsem na podlagi soglasja	Omogočanje soglasja o pravih trgovanja

Preglednica 2: *Institucije globalnega upravljanja s članstvom držav vsega sveta* (vir: Alexander, Löschmann in Schuele, 2016)

Vendar pa Hajnal (2019, 4–6) kljub vsemu ugotavlja, da delovanje skupine G20 na ravni voditeljev lahko okarakteriziramo kot »krizni odbor«, ki po krizi preide v »globalni usmerjevalni odbor«, kar ponazarja dvojno vlogo skupine G20 pri reševanju neposrednih kriz in usmerjanju globalnih vprašanj. Vseeno pa ta prehod ni nujno postopen, kar prinaša izzive, kot se je pokazalo na primer, ko se je vrh v Cannesu 2011 nenadoma znašel sredi krize državnega dolga v evroobmočju.

²⁵ Številni oblikovalci politik G20 izražajo zaskrbljenost, da G7 vnaprej pripravlja politike in jih predloži v odobritev G20 (Alexander, Löschmann, Schuele, 2016).

²⁶ Glasovalni sistemi in dejanska praksa se lahko razlikujejo, kot opisujeta Posner in Sykes (2014).

²⁷ 173 držav je vključenih v Mednarodno združenje za razvoj (IDA), ki je del Svetovne banke za ugodna posojila (Alexander, Löschmann, Schuele, 2016).

Temu je moral nameniti osrednjo pozornost in prilagoditi dogovorjen dnevni red. Pot skupine G20 od subjekta za odzivanje na krize do širšega mehanizma globalnega upravljanja odraža njeno stalno prilagajanje ter zapleteno dinamiko mednarodnega sodelovanja in upravljanja.

5 Aktualna politika organizacije in smer delovanja G20

Politika skupine G20 odraža prizadevanje za spodbujanje finančne stabilnosti, trajnostne rasti in globalizacije v korist vseh držav. Ob tem pa obsega še veliko svetovnih ekonomskih in upravljavskih področij ter podpira reševanje izzivov in izkoriščanje priložnosti v sodobnem svetu.

Aktualna politika skupine G20 se osredotoča na več ključnih področij, katerih bistvo je spodbujanje svetovne gospodarske rasti, trajnostnega razvoja, digitalne preobrazbe in reševanja ključnih svetovnih izzivov. Izhajajoč iz izjave voditeljev skupine G20 v okviru zadnjega zasedanja vrha v New Delhiju leta 2023 (G20, 2023), lahko razberemo te smeri in cilje delovanja:

- Močna, trajnostna, uravnotežena in vključujoča rast. Voditelji skupine G20 so se zavezali, da bodo pospešili gospodarsko rast, ki bo močna, trajnostna, uravnotežena in vključujoča. V tej povezavi poudarjajo pomen sprostitev trgovanja kot gonila gospodarske rasti, priprave na poklice prihodnosti, spodbujanje finančne vključenosti in boj proti korupciji.
- Cilji trajnostnega razvoja. Izjava poudarja zavezanost celovitemu in učinkovitemu izvajanju agende za trajnostni razvoj do leta 2030. Osredotoča se na odpravo lakote in podhranjenosti, odpravo makroekonomskih učinkov nezanesljive preskrbe s hrano in energijo, krepitev svetovnega zdravja, zagotavljanje kakovostnega izobraževanja in izkoriščanje kulture kot transformativnega dejavnika za doseganje ciljev trajnostnega razvoja.
- Pakt za zeleni razvoj za trajnostno prihodnost. Vključuje zaveze k makroekonomskim politikam, ki blažijo tveganja podnebnih sprememb, vključujejo trajnostne življenjske sloge, oblikujejo krožna gospodarstva, izvajajo čiste in vključujoče energetske prehode, financirajo trajnostni razvoj in ohranjajo ekosisteme. Obravnava tudi onesnaževanje s plastiko in financiranje trajnostne urbane infrastrukture.
- Reforma multilateralnih institucij. Voditelji skupine G20 se zavzemajo za krepitev multilateralizma, reformo mednarodnih finančnih institucij, obvladovanje ranljivosti svetovnega dolga ter zagotavljanje tehnološke

preobrazbe in digitalne javne infrastrukture, ki je varna, zanesljiva, odporna in zaupanja vredna.

- Tehnološka in digitalna preobrazba. Prednost so gradnja digitalne infrastrukture, zagotavljanje varnosti in zaščite digitalnega gospodarstva,²⁸ regulacija kriptovalut, spodbujanje digitalnih valut centralnih bank, spodbujanje digitalnih ekosistemov ter odgovorna uporaba umetne inteligence v globalno dobro.
- Enakost spolov in krepitev vloge žensk. Politika ponovno poudarja pomen enakosti spolov ter opolnomočenja žensk in deklet kot temeljnega pomena za uresničevanje Agende 2030.²⁹ Poudarja potrebo po ekonomskem in socialnem opolnomočenju žensk, zmanjšanju vrzeli v udeležbi na trgu dela in zagotavljanju enakega dostopa do izobraževanja, tudi na področjih STEM.³⁰
- Angažiranost in sodelovanje: deklaracija se sklene s ponovno potrditvijo zavezanosti skupine G20 kot najpomembnejšega foruma za mednarodno gospodarsko sodelovanje, s poudarkom na duhu multilateralizma in enakopravne udeležbe. Deklaracija priznava prispevek različnih skupin za sodelovanje in mednarodnih organizacij k ciljem skupine G20.

5.1 Doseganje ciljev in vpliva v regiji in svetu

Pri proučevanju literature lahko zasledimo različne ocene strokovnjakov o vplivu skupine G20 in doseganju ciljev, ki si jih običajno zadajo na letnem vrhu skupine. Cooper (2020) ugotavlja, da je finančna kriza leta 2008 temeljito spremenila skupino G20, saj je njena prejšnja vloga prevladujoče svetovne koalicije moči postala zastarela. Njeno učinkovitost so zmanjšale vse večja razdrobljenost in težave pri usklajevanju nacionalnih politik, kar zahteva veliko previdnosti pri delovanju. Hkrati pa ocenjuje, da tak pogled podcenjuje uspeh skupine G20, ki je postala ključno, hibridno središče svetovne politike in kljub vsemu ostaja pomembna. Skupina G20 se je razvila iz organa kriznega upravljanja in usmerjevalnega odbora na najvišji ravni v mrežno platformo, ki spodbuja interakcije med različnimi vladnimi in nadvladnimi družbenimi ravnmi.

²⁸ Digitalno gospodarstvo je gospodarska dejavnost, ki izhaja iz milijard vsakodnevnih spletnih povezav med ljudmi, podjetji, napravami, podatki in procesi. Osnova digitalnega gospodarstva je hiperpovezljivost, ki pomeni vse večjo medsebojno povezanost ljudi, organizacij in strojev ter je posledica interneta, mobilne tehnologije in interneta stvari (Deloitte, 2023).

²⁹ Agenda 2030 je program ukrepov OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 (Republika Slovenija, 2023).

³⁰ STEM je kratica za znanost, tehnologijo, inženiring in matematiko (angl. *science, technology, engineering, and math*).

Relativna neformalnost skupine G20 je njenim voditeljem omogočila, da razumejo domače politične in gospodarske okoliščine ter omejitve drug drugega. Skupina G20 je voditeljem zagotovila forum za usklajevanje politik in sodelovanje pri političnih pobudah glede vedno večjega števila in raznolikosti vprašanj. V 19 letih delovanja na ministrski ravni in desetih letih na ravni voditeljev je dosegla pomembne rezultate na področju finančnih, ekonomskih, okoljskih, zdravstvenih in drugih globalnih vprašanj, čeprav njena uspešnost ni bila vselej dosledna in učinkovita. Še vedno je deležna kritik zaradi svoje domnevne neučinkovitosti in pomanjkanja splošne reprezentativnosti ter s tem polne legitimnosti, ne glede na dejstvo, da je skupina G20 veliko bolj reprezentativna za svetovno gospodarsko in politično realnost kot bolj omejujoče skupine G7/G8 (Hajnal, 2019, 3–4).

Zadnji vrh v New Delhiju so voditelji skupine G20 ocenili kot zelo učinkovit ter izpostavili uspešen zaključek dela različnih delovnih skupin in ministrskih srečanj skupine G20. Poudarili so tudi svojo zavezanost skupini G20 kot najpomembnejšemu forumu za globalno ekonomsko sodelovanje in njenemu nadaljnjemu delovanju v duhu multilateralizma na podlagi soglasja, pri čemer vse članice enakopravno sodelujejo pri vseh dogodkih, skupaj z vrhunskimi srečanji. Izpostavili so uspešno zavezitev preteklih globalnih kriz in odločenost popeljati svet iz trenutnih izzivov k vzpostavitvi varnejše, močnejše, odpornejše, vključujoče in bolj zdrave prihodnosti za ljudi in svet (G20, 2023).

6 Sklep

Analiza delovanja skupine G20 v kontekstu raziskovalnega vprašanja, kakšno vlogo, pomen in vpliv ima mednarodna institucija G20 na svetovni mednarodni red, razkriva kompleksno dinamiko mednarodnega sodelovanja in upravljanja v obdobju globalizacije. G20 se je razvila iz mehanizma za odzivanje na krize v forum, ki naslavlja širok spekter globalnih ekonomskih, finančnih in razvojnih izzivov. Njena vloga kot ključne platforme za mednarodno ekonomsko sodelovanje in kot katalizatorja za globalne akcije je postala vse bolj izrazita, zlasti v obdobjih, ko so globalni izzivi zahtevali usklajene mednarodne odzive.

Vloga G20 v svetovnem mednarodnem redu je večdimenzionalna. Kot forum, ki združuje vodilne svetovne ekonomije, je pridobila ključni pomen pri oblikovanju globalnega ekonomskega diskurza in odzivov na mednarodne ekonomske ter finančne krize. Z vzpostavitvijo močnejšega dialoga med razvitimi državami in gospodarstvi v vzponu ter s širjenjem svoje agende na področja, kot so trajnostni

razvoj, digitalna ekonomija in boj proti korupciji, je prispevala k razvoju bolj vključujočega in uravnoveženega globalnega gospodarskega sistema.

Vendar pa obstajajo tudi kritike glede učinkovitosti in legitimnosti G20, ki izpostavljajo omejen obseg njenega članstva in potencialno pomanjkanje zastopanosti globalnega juga. Kljub temu so prizadevanja za povečanje transparentnosti in vključevanja, kot je vidno v dialogih z različnimi skupinami za sodelovanje in v širitvi članstva z vključitvijo Afriške unije, koraki k izboljšanju njene legitimnosti in vpliva.

Skupina G20 se spoprijema z izzivi v dinamičnem in medsebojno povezanem svetovnem gospodarskem okolju, v katerem se globalni izzivi, kot so podnebne spremembe, neenakost in digitalna preobrazba, nenehno razvijajo. Njena sposobnost prilagajanja in odzivanja na te izzive ter hkrati ohranjanje enotnosti in sodelovanja med svojimi članicami bosta ključna za njeno dolgoročno uspešnost in vpliv na svetovni mednarodni red.

Na podlagi analize izdelkov različnih strokovnjakov, ki so proučevali delovanje skupine v različnih obdobjih njenega obstoja, lahko sklepamo, da G20 ostaja pomemben in vpliven akter v upravljanju globalne ekonomije, ki ima ključno vlogo pri oblikovanju odgovorov na kompleksne globalne izzive. Kljub očitnim izzivom in kritikam ji je uspelo vzpostaviti platformo za dialog in sodelovanje, ki presega tradicionalne geopolitične in ekonomske delitve. Njeno delovanje in prilagodljivost v obdobjih krize, pa tudi pri obravnavanju dolgoročnejših in kompleksnejših globalnih vprašanj, kažejo na njeno ključno vlogo v mednarodnem redu.

Vloga G20 kot globalnega usmerjevalnega odbora in foruma za spodbujanje mednarodnega sodelovanja in koordinacije je postala še pomembnejša v kontekstu hitrih sprememb in povečane medsebojne odvisnosti globalnih gospodarstev. S širjenjem svojega delovanja na področja, kot so trajnostni razvoj, digitalna transformacija in globalno zdravje, G20 prispeva ne samo k stabilnosti globalnega gospodarstva, temveč tudi k doseganju širših ciljev globalnega dobrega.

V prihodnje bo zelo pomemben izziv za G20 zagotoviti, da se njene politike in pobude učinkovito implementirajo ter da se dosežejo konkretni rezultati v korist vseh držav, ne glede na njihovo gospodarsko moč ali geopolitični položaj. Prav tako bo morala G20 nadaljevati izboljševanje svoje legitimnosti in transparentnosti ter še naprej iskati načine za vključevanje širšega spektra globalnih akterjev v svoje delo.

Kot odgovor na raziskovalno vprašanje lahko sklenemo, da skupina G20 ostaja bistvena institucija v globalnem gospodarskem upravljanju, ki ima potencial ne samo za reševanje trenutnih globalnih izzivov, temveč tudi za oblikovanje bolj trajnostnega in pravičnega svetovnega reda. S svojo sposobnostjo, da združuje vodilne svetovne ekonomije in omogoča medsebojno delovanje med različnimi gospodarskimi in političnimi sistemi, igra ključno vlogo pri zagotavljanju globalne stabilnosti in spodbujanju globalne rasti. Vendar pa bo njena prihodnja učinkovitost odvisna od njenih prizadevanj za reševanje izzivov, ki jih izpostavljajo notranji in zunanji dejavniki, vključno z vprašanji reprezentativnosti in odzivnosti na globalne potrebe, ter od njenih sposobnosti za prilagajanje in inovativno odzivanje na spreminjajoče se globalno okolje. Za ohranjanje svojega vpliva in učinkovitosti bo morala nadaljevati krepitev svojega sodelovanja, izboljševati transparentnost in vključevati širši krog deležnikov v svoje procese odločanja, s čimer bo prispevala k bolj vključujočemu in trajnostnemu globalnemu upravljanju.

7 Literatura in viri

1. Lee, S., Silver, A. & Laub, Z., 2013. *The Group of Eight (G8) Industrialized Nations*. [Online]. Dostopno na: <http://www.cfr.org/global-governance/group-eight-g8-industrialized-nations/p10647>. [28. 3. 2024].
2. Alexander N., Löschmann H., Schuele W., 2016a. *Group of 20 (G20) – In a Nutshell*. [Online]. Dostopno na: <https://www.boell.de/en/2016/10/06/group-20-g20-nutshell>. [8. 3. 2024].
3. Alexander N., Löschmann H., Schuele W., 2016. *Power and legitimacy of the G20 in a multilateral governance system*. [Online]. Dostopno na: <https://www.boell.de/en/2016/12/05/power-and-legitimacy-g20-multilateral-governance-system>. [25. 2. 2024].
4. Amadeo, K., 2021. *The Balance*. [Online]. Dostopno na: <https://www.thebalancemoney.com/keynesian-economics-theory-definition-4159776>. [22. 2. 2024].
5. Bayne, N., 2011. Plurilateralism and multilateralism: Comparing institutions. V: N. Bayne & S. Woolcock, ured. *The New Economic Diplomacy: Decision-Making and Negotiation*. Farnham: Ashgate, 205–230.
6. Brookings, 2016. *Brookings*. [Online]. Dostopno na: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/G20_backgrounder.pdf. [22. 2. 2024].

7. Cooper, A. F., 2020. *The G20 is dead as a crisis or steering committee: Long live the G20ashybridfocalpoint*. [Online]. Dostopno na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10220461.2019.1699855?scroll=top&needAccess=true>. [6. 3. 2024].
8. Deloitte, 2023. *What is digital economy?*. [Online]. Dostopno na: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/technology/articles/mt-what-is-digital-economy.html>. [5. 3. 2024].
9. G20 Research Group, 2012. *G20 Information Centre*. [Online]. Dostopno na: <http://www.g20.utoronto.ca/docs/g20history.pdf>. [Poskus dostopa 24. 2. 2024].
10. G20, 2008. *Declaration of the Summit on Financial Markets and the World Economy*. [Online]. Dostopno na: <https://www.g20.in/en/docs/2008/G20%202008%20Leaders%27%20Declaration.pdf>. [8. 3. 2024].
11. G20, 2008. *The Group Of Twenty: A History*. [Online]. Dostopno na: <http://www.g20.utoronto.ca/docs/g20history.pdf>. [Poskus dostopa 5. 3. 2024].
12. G20, 2010. *The Seoul Summit Document*. [Online]. Dostopno na: https://www.g20.in/en/docs/2010_KR/Seoul-Summit-Document.pdf. [8. 3. 2024].
13. G20, 2022. *About G20*. [Online]. Dostopno na: https://www.g20.in/en/docs/2022/G20_Background_Brief.pdf. [6. 3. 2024].
14. G20, 2023. *European Council Council of the European Union: G20 New Delhi Leaders' Declaration*. [Online]. Dostopno na: <https://www.consilium.europa.eu/media/66739/g20-new-delhi-leaders-declaration.pdf>. [5. 3. 2024].
15. Hajnal, P. I., 2019. *The G20 Evolution, Interrelationships, Documentation*. Second, revised edition ured. Abingdon in New York: Routledge.
16. Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2012. *Možganski trust*. [Online]. Dostopno na: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/mozganski-trust>. [7. 3. 2024].
17. Kirton, J. J., 2010. *G20 Information Centre*. [Online]. Dostopno na: <http://www.g20.utoronto.ca/g20whatisit.html>. [22. 2. 2024].
18. Kirton, J. J., 2013a. *Democratizing G20 Governance: Performance and Possibilities*, Farnham: Ashgate.
19. Kirton, J. J., 2013b. *G20 Governance for a Globalized World*. First edition ured. Farnham: Ashgate.
20. Kirton, J. J., 2021. *G20 Performance and Prospects, 2008–2021*. [Online]. Dostopno na: http://www.g20.utoronto.ca/biblio/Kirton_G20_Performance_and_Prospects_210304.pdf. [21. 2. 2024].

21. Ministry of External Affairs, Government of India, 2022. *G20 – Background Brief*. [Online]. Dostopno na: https://www.g20.in/en/docs/2022/G20_Background_Brief.pdf. [1. 3. 2024].
22. Ministry of Foreign Affairs and the Secretariat of Social Communication of the Presidency of the Republic of Brazil, 2023a. *E-Book „Brasil at The G20 Presidency“*. [Online]. Dostopno na: <https://www.g20.org/en/about-the-g20/e-book-brasil-na-presidencia-do-g20>. [28. 2. 2024].
23. Ministry of Foreign Affairs and the Secretariat of Social Communication of the Presidency of the Republic of Brazil, 2023b. *G20 Brasil 2024 Building a Just World And a Sustainable Planet*. [Online]. Dostopno na: <https://www.g20.org/en>. [25. 2. 2024].
24. Ministry of Foreign Affairs Republic of Indonesia, 2021. *Indonesia G20 Presidency 2022*. [Online]. Dostopno na: https://kemlu.go.id/madrid/en/pages/presidensi_g20_di_indonesia/5101/etc-menu. [8. 3. 2024].
25. Munyati, C., 2023. *The African Union has been made a permanent member of the G20 – what does it mean for the continent?* [Online]. Dostopno na: [https://www.weforum.org/agenda/2023/09/african-union-g20-world-leaders/#:~:text=The%20African%20Union%20\(AU\)%20has,prior%20to%20the%20AU%20joining](https://www.weforum.org/agenda/2023/09/african-union-g20-world-leaders/#:~:text=The%20African%20Union%20(AU)%20has,prior%20to%20the%20AU%20joining). [26. 2. 2024].
26. Posner, E. .. & Sykes, A. O., 2014. *Voting Rules in International Organizations*. [Online]. Dostopno na: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1662&context=law_and_economics. [8. 3. 2024].
27. Republika Slovenija, 2023. *Uresničevanje Agende 2030*. [Online]. Dostopno na: <https://www.gov.si/zbirke/projekti-in-programi/uresnicjevanje-agende-2030/>. [5. 3. 2024].
28. Slaughter, A. M., 1997. The real new world order. *Foreign Affairs*, 76(5), 183–197.
29. Steger, M. B., 2013. *Globalization: A Very Short Introduction*. Third edition ured. Oxford: Oxford University Press.
30. The International Monetary Fund (IMF), 2022. *International Monetary Fund*. [Online]. Dostopno na: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/IMF-at-a-Glance>. [5. 3. 2024].
31. The World Bank Group, 2024. *What We Do*. [Online]. Dostopno na: <https://www.worldbank.org/en/what-we-do>. [3. 3. 2024].